

Loodusepäev Paladel

Sügisel sündinud mõte, korraldada V-IX kl. õpilastele uurimistööde konverents, sai 12. aprillil teoks. Teemaks - "Uurimistööd Hiiumaa loodusest". Tingimused olid järgmised:

- uurimistööd peavad tulema ettekandmisele esmakordselt.

- töö tuleb vormistada kõikide üldlevinud reeglite kohaselt (õige viitamine, kirjanduse loetelu, lisade vormistamine jne.)

Konverentsil esinesid uurimistöödega üksteist õpilast. Esindatud olid peaaegu kõik Hiiumaa koolid. Teemadering kujunes laia- ja huvitavaks. Lapsed esinesid toredasti ja julgelt. Kuulama ja oma arvamust avaldama olid tulnud mitmed selle ala spetsialistid nagu Maie Jeesser keskkonnaametist, bioloog Taavi Tuulik, liblikauuri ja Jorma Pets, loodushuvilised õpetajad ja õpilased. Kõige noorem esineja oli Epp Eller Kärkla Keskkoolist.

Epu töö teemaks oli "Lemmikloomad". Huvitav oli teada saada milliseid loomakesi Kärkla V kl. õpilased eelistavad, kuidas neid hooldavad. Margit Kummer Suuremõisa koolist otsustas kirjutada hobustest, sest Margiti meelest on hobused maailma ilusamad loomad. Margit uuris ka hobuste arvukust. Praegu on Eestis vähem kui 5 000 hobust, 1927. a. loendati neid Eestis 229 530.

Antti Leigri Suuremõisa koolist andis ülevaate merikotkaste olukorrast Hiiumaal. Anttile olid teada meie kotkaste pesitsuskohad ja ohud, mis seda ilusat suurt lindu ähvardavad.

Reliktset taimeliiki, harilikku luuderohu uuris Kadri Vain Palade koolist. Kadri võrdles oma vaatlusandmeid bioloogiadoktor H. E. Rebassoo andmetega. Mõõtmised ja fotod näitasid, et soojad talved ja luuderohu leiu-kohtade salastatus on haruldasele taimeliigile soodsalt mõjunud.

Hiiumaa sademed ei ole vähemalt sellel talvel happelise reaktsiooniga olnud. Sellise otsuse langetas Triin Aasma Palade koolist. Mõõtmised toimusid paralleelselt Palade (Triin Aasma), Kärklas (Viljar Kogel), Reikamal (Inga Sammal) ja Palukülas (Mirjam Männamaa).

Läänemeri on madala soolasusega riimveeline veekogu. Põhja-merest tungiv soolane merevesi

ning mandrilt valguv magevesi segunevad Läänemeres. Mere madal soolsus määrab veekogu taimestiku ja loomastiku liigilise koosseisu. Liis Paes Palade koolist uuris Läänemere karpide, (söödav rannakarp, südakarp, liiva-uurikkarp, balti lamekarp) suuruse muutumist vastavalt merevee soolsusele.

Mitme sajandi vältel on laiud olnud inimeste elupaigaks. Juba 1564. a. on teateid Saarnaki ja Kaevatsi asustamise kohta. Praeguseks on laiud jäänud inimtühjaks. Peremeheta jäänud laiud vajasid kaitset. Nii alustab oma tööd Maris Rõmmel. Marise töö koosnes kolmest osast: Pärnaränk Saarnaki laiul.

Hanikatsi laialeheline salulehtmets ja Laidude Kaitsealal kasvavad orhideed.

Keskkonna-alase teema valis Tõnu Kaevand Emmastest. Uurimistöös "Keskkond ja meie Emmaste kandis" annab Tõnu üldistatud ja kohati murettekitava ülevaate Emmaste probleemidest.

Meie konverents tegi ka kokkuvõtet projektist "Põlispuu". Nimetatud projekt haarab tervet Eestit. Projekti juhiks on Fred Puss. Eesmärgiks koguda andmeid ja legende meie vanimate või suuremate puude kohta.

Emmaste valla põlised puud võttis vaatluse alla ja koostas huvitava töö Tanel Koppel Emmaste koolist. Taneli uurimistöö kannab pealkirja "Ajaloolistest puudest Emmaste kandis ja nende praegusaegne seisund".

Lauka kooli õpilaste poolt valmis uurimistöö Kõrgessaare valla suurematest puudest. Lauka koolilaste ettekanne oli illustreeritud paljude stendide, jooniste ja fotodega. Võib arvata, et nii Kõrgessaare valla kui looduskaitse tarvis on koostatud arvestatav materjal.

Külaesinejaks võisime lugeda Tiit Oga Kärkla Keskkoolist. Tiit õpib XI klassis. Tema uurimistööd suguhaigustest, suitsetamisest, narkomaaniast olid huvitavad ja tekitasid elavat arutelu.

Õpilastöödele lisaks esines loenguga käpalistst e. orhideedest ja näitas slaide Taavi Tuulik. Terve konverentsiaja võis tutvuda ja imetleda Jorma Petsi liblikatekogu. Jorma kogu on kindlasti ainuke nii kõrgel tasemel

olev liblikate kollektsioon Hiiumaal ja huvilisi, kes kollektsiooniga tutvuda saanud, on vähe.

Jorma kogus on üle 460 liigi ja enamik nendest on kogutud Hiiumaalt.

Ametliku osa lõpetas Tiit Leito meeleolukas slaidiprogramm.

Aitähk kõigile, kes konverentsil osalesid, samuti õpetajatele, juhendajatele, külalistele. Uurimistööde konverents V-IX kl. lastele toimus esimest korda, loodame, et mitte viimast.

Kui leiame toetajaid on üritus väärt muutuma traditsiooniks.

Hoida kokku ja teha tööd oma kodusaare looduse tundmaõppimiseks ja kaitsmiseks - nii lihtsasse lausesse mahub meie ürituse kõige tähtsam idee.

1997. a. noorte loodusuurijate konverentsi toetasid keskkonnafond ja Hiiumaa maavalitsus.

Järgnevalt uurimistööde täpsed teemad, kool ja juhendaja.

KAVA

Õpilaste uurimistööd:

Lemmikloomad.

Epp Eller. Kärkla KK V kl. juhendaja õp. A. Eller.

Teadmisi suguhaigustest.

Tiit Oga. Kärkla KK. Juhendaja õp. A. Eller.

Keskkond ja meie Emmaste kandis.

Tõnu Kaevand. Emmaste PK IX kl. Juhendaja õp. A. Maandi.

Eesti tõugu hobune.

Margit Kummer. Suuremõisa PK. Juhendaja õp. L. Vaher.

Sademete pH mõõtmine Paladel.

Triin Aasma. Palade PK VII kl. Juhendaja õp. K. Poola.

Läänemere soolsuse mõjust Läänemere elustikule.

Liis Paes. Palade PK VII kl. Juhendaja õp. K. Poola.

Loodusmälestised Laidude Kaitsealal.

Maris Rõmmel. Palade PK IX kl. Juhendaja õp. L. Vaher.

Luuderohi Hiiumaal.

Kadri Vain. Palade PK VII kl. Juhendaja õp. K. Poola.

Ajaloolistest puudest Emmaste kandis ja nende praegusaegne seisund.

Tanel Koppel. Emmaste PK. Juhendaja õp. A. Maandi.

Põlispuu.

Ühistöö. Lauka PK. Juhendaja õp. K. Rannast.

KARIN POOLA

Pildimeenus looduspäevalt Paladel.